





na is van, e mellett még évi 12.000 frt fizetése van törvény által meghatározva, az is tesz valamit, mégis mindenki láthatja, örömmel tette fel a Bányaí Józseftől 2 frt 40 kron vett kalapot s örömet fejezte ki a felett, hogy van olyan meseterember, ki ilyen közönyt tud előállítani. A kiállítás szemlélésének végével megsemmisítette a kivásárhelyi mérész ivezető gyönyörű ref. nagy templomot. Egynegyed kilencz órákor a fogatok előállítottak s hat fogat által kísérve Soosmezőre ment a határszéli vizsgálatra.

Délután két órákor érkezett vissza a határszélről s rövid pihenési idejét is közölgölk megbeszélésre és közintézkedések megbeszélésére szentelte. Deceai Jánosné egyháziú egy körvényt nyújtott be az iránt, hogy a kis üstökkel való pálinkafőzés megengedjék. A miniszter kegyesen fogadta a kérvényt s hogy az ügyet közelebbről megismerhesse, elvezette magát kisérő által épen az elő megnevezett asszonyhoz, hol a pálinkafőzés folyamatban van s azt behatóan szemlélte meg s reményit gyújtól fog felett, midőn Székely János ref. pap elmondá, hogy több, mint 150 éves polgárságából, kivált a női osztály ily uton szerzi meg a család fenntartására szükséges kenyeret és adó a valóban nem lehet eléggé sajnálni, hogy ez törvényhozásunk figyelmét elfutotta az új szesz-adó törvény hozatalánál, ezen oly életbevágó fontos székely ügy. A miniszter önméltósága biztatást felelt s hiszi, hogy e tévedés rövid idő alatt helyre fog hozni. Ezután a műfaragászat iskolát látogatta meg s vette szemügyre a növendékek munkáját, kik épen ezen tekintetből még nem voltak szűnőre bocsátva. A miniszter ur a rajzokat, kosarakat és műfaragványokat apróra megsemmisítette s ezen iskola rövid két éves faragászat eredményével teljesen meg volt elégedve s biztatást szolgált annak tovább fejlesztése iránt, tehát még se lehet olyan rossz, olyan szegénybeli, az hogy a „Háromszék“ című zuglap, a Jacsósi Péterfi „ordre“-jére rajzolta ezen intézetet szűk körben.

Ezután meglátogatta a háromszéki Erzsébet árvaházat nevelő intézetet s ezután szives bucsu között esti 8 óra után visszaindult S.-Sz.-Györgyre hálai. Kiszérje a népek szeretete!

Azonban ily miniszteri utazásoknál, hiszünk, sokkal több eredményt utazhat bármelyik miniszter, ha kevéssé több időt veszen magának, hogy minden ügyet tüzetesebben tanulmányozhasson s magának megbeszélhetessen szakértők, nem pedig mindig hivatalos közegek által. Így sikerült most is ezen nem egy-két iparcikkre felhívni a miniszter figyelmét, mire néve, ha a Romániával kötött nemzetközi szerződés vámtételeit sikerül lecsökkenteni, az a csizmadia iparnál már megtörtént, így iparunkra néve a miniszternek bár rövid itt mulatása nagy befolyásulend, mert hogy többet ne emlitsék csak az asztalos ipar festett durva szállításaira néve sikerült a vámtételeket, melyek most súly szerint vétetnek, alábbzállítva méretekkel, már az is nagy lendületet adna ez iparágak s mint régebben, ugy most is, igen élénk üzleti forgalom fejlene ki városunk s a szomszéd fejedelemség közt.

De ha a kis üstökkel való pálinkafőzés engedélye következne be a miniszter után, örök emleket szerzett volna magának ö nagyméltósága a székely nemzet előtt. — Mert a mint meggyőződhetett ö nagyméltósága, a székely népek ez mulatatlán szükséges iparcikk, mert miután a föld-birtok oly szűk, csak az által a kis üstökkel való pálinkafőzéssel segít magán, hogy barom és sertés tenyésztést eszközölhessen. Nincs bár egyenes haszna, sőt kára van, a gyárakkal viszonyítva, de követelt haszna mégis csak van: teheneit, borjait, disznóit, juhait táplálja, a gyenge árpaszalma köst mellett, s így teje, túrója zsírja a háztartásában, s a gabona vámentes behozatala mellett, a mi talajunk termése nem versenyezhet a dús termése romániai talajjal, s így gabnánk

cszánál; don Cristofó nyájás szavával mindkettőt megnyugtatta.

— Nos tehát, szólta meg őket, kedves barátim, hallottam az újságot s vizsgálatidni, (örvendezni) jöttem veletek. Reinette meg férjhez...

— Még nem bizonyos, szolt bele élénken a kis leány.

— Hogyan! még nem bizonyos? Pallone hirdeti, mindazoknak, kik hallani akarják, hogy ez megállapított tény. Mikor lesz a mennyegző szép gyermekem?

— Igen — de... Toniell...

— Mindig csak Toniellről ábrándozik, so-hajtott fel Placida asszony.

— Tehát még gondolsz most is Toniellre?

— Szegény fiú!

— Nem éppen oly szegény! Nagy furorét csinál hárfájával Nápolyban s annyi pénst szerez vele, a mennyit épen akar.

Miss Orkán magával akarja vinni őt Angliába, hol bizonyosan megállapítja szerencséséjét, de a szent Károly színház igazgatója erővel szeretnéni akarja őt színházához, mint első tenort s ezer tallért ajánl fel neki évi fizetésül.

Volt valami igaz is abból, miket elbeszél don Cristofó. Miss Orkánnak rögeszméje volt Angliába küldeni az embereket szerencsét próbálni; mi pedig Toniell illeti, valóban szerzett néhány sous-t a vendéglők s kávéházak előtti énekléssel és a kis „Új színház“ igazgatója, énekelni hall-

mindig olcsóbb leend mint más, az ország belsejében lévő piacokon, s így a refordított nagy kiadás csaknem egészen felemészti, a mi illetékes helyről volt hangulkozva ö nagyméltósága előtt; de arra remény nem látszik, hogy a gabona behozatali vámtétel visszaállítása, azért felette üdvös lenne a székely népre néve, hogy a kis üstökkel való főzés megengedtesse, mert így gabonáját kifőzve, mint szeszt elárulnva mégis sok tekintetben emelné adóképeségét, mert téli időben annak melege fenntartja házát, moslékja hízalja marháját, disznóját, juhát, az elárult szeszt kihozza kifőzött gabonája árát a így közvetve sok haszna van, annyival inkább, mert kik ezzel foglalkoztak, más üsletet most bajosan tanulhatnak, s ettől elesve üzleti kór nélkül állanak.

Annival óhajtanóbb, hogy a magas kormány ezt az ügyet figyelmébe vegye, s az új szeszadótörvénnyel kiegyenlítse, mert egyszerű eltörölése a légszembetűnőbb igazságtalanság, mert az ok a miert engedélyezte a törvényhozás 1868 most is áll, tehát a jognak elvétele indokolatlan, mert a gyárpart nem alterálja. sem a lajtantuli kiegyezése utjába akadályt nem csinált; de ezen kívül, hogy eltörölése indokolatlan és igazságtalan, felette káros százakra és ezerekre néve: mert minden ilyen kis üsttel való bérházak 2—300 frt-ba kerül az illetőnek, 1868-ban bona fide verte be e pár száz forintját ezen üsletbe s most 1879-ben az új törvénnyel egészen megsemmisült, mert más üsletre nem hasznosítható, s így minden egyest maga a kormány szándékosan károsított minden egyest 3—400 forint erejéig, a lejárt tíz év után, mikor épen remélhette a szegény ember, hogy befektetése kivétele után már kevés hasznót is vehet üsletéből, e reményében azonban az új törvény hozatala által nem csak csalódott, de egyszerre a befektetési öszeget is egészen kárrá vallotta, minthogy egyébre nem használhatta. Ha 1868-ban a népen akart segíteni a kormány, s nem captatio benevolentiae csinált, akkor 1878-ban el nem törölhette volna, a népek oly tete-mes kár okozással. Vagy ha tudta, hogy 1878-ban eltörli, akkor sokkal jobb lett volna 1868-ban meg nem adni, mert a szegény nép az akkor befektetett 3—400 frt tőkéjével kezdhett volna más üsletéget, mi más ma virágzó lenne, s így nem tűnnék fel a magas kormánygy, mint a ki szándékosan tetemes, kárt okoz a népek, s ma a nép ajkairól az átok helyett áldás kisérné a kormány lépteit?

Mert ha indokul az ország anyagi érdekeit vitatták, kik az eltörölés mellett szoltak, tévedtek az érvelésben, mert az ország pénzügyi helyzetének sokkal inkább felelt volna meg, hogy az engedély díját, a 2 frtot, emeljék fel 12 vagy 24 frtra, minthogy a szeszgyárosok érdeke miatt eltöröljék az engedélyt, mert ugy az állam jövődelmél teljesen emelték volna s a mellett még is annyi ezer embernek, kik ez iparral foglalkoztak, nem vették volna el kenyérét.

Az az érv, hogy a kormány szemrehányást szenvedett a miatt, hogy a székely népek különleges jogot adott más népekkel szembe s ezért kellett, hogy eltöröljék, szintoly gyenge, mint az előbbi, mert ha a kormány, a miben nincs okunk kételkedni, a nép javát és boldogságát kívánja előmozdítani, a logika téneménye szerint nem a következett belőle, hogy eltöröltesse a különleges jog az egyformasítás kedvéért, hanem sokkal inkább a népboldogítás szempontjából az, hogy ki-terjesztessék az összes hazai népre, hogy a ki akar s a kinek gyűssége van hozzá, az ipar által eszközölje jobb erőssé s emelje adóképeségét. Ezt a logikai következtetést ismerjük, de az ellenkezőről, azt hiszük, nagyon sánit.

Annival inkább hiszünk azt, mert a mint mondtok, nem alterálja a szeszgyárpart, a mint nem alterálja a kis ipar, a győri nagy ipart, sőt épen hangoztatva van minden felé, hogy a kis

ván őt egy izben ajánlotta, hogy saját költségén fogja taníttatni a conservatoriumban és azután hét évre szerződött: a jó szívű pap nem tett egyebet, mint hogy kissé siettetta a dolgok menét. Ezeket hallva Placida asszony, kinek különben jó szive volt, zavartan vakarta meg fejét, nagy szemeket meresztve.

— Tehát nem gondolt többé reám? kérdezte Reinette.

— Azt épen nem mondom, felelt a pap állása által kényszerítve, hogy az igazságunk is némi engedményeket tegyen... De gondolhatod lányom, mikor megtudta házasságod Pallone-nal... Tehát ne sajnálkozz rajta, mert többé nem ajánlatra méltó. Vigan tehát, s mentöl előbb. Különben is Pallone szépen megtermett fiú; kissé felületes ugyan, több benne a füst, mint a valóság... de mit tesz az? jól néz ki, s Toniellnek daczára jól tesz, de nálul méssz hozzá.

Reinette izgatoltan harapálta ajkait, s Placida asszony kettőzött hánval látott a szivarvégék aprításához. E perczben egy két lovas bérkocs állt meg hivalkodva a bolt előtt, Pallone mint diadal-kocsiból, szállt ki belőle, s egy parancsoló közmozdulattal bocsátotta el a kocsiat, aztán belépett meghajolva, kalappal fejen; ha levette volna kalapját, az ajtó nem lett volna igen törpe, de vannak emberek, jegyzé meg don Cristofó, kik szivesebben meghajolnak, minthogy levegyék kalapjukat.

Pallone egyetlen körülpillantással észrevet-

ipart emelni kell, segédkezet kell nyújtani, hogy virágzózzék, mert az ezereknek és ezereknek ad existenciát, s emeli az adóképeséget, ezen ipar-ágról is ez az analogia annyival inkább, mert ez öszezoktetésben van a földmíveléssel, a gazda közönséggel is, kivált a gabona mostani potomeá-gig leszállott ára mellett.

A kormány maga igazolja ez alternatívát, midőn ugyanazon szeszadó törvényben a gazdasági szeszgyárosnak engedményt adott az üzleti gyár-part felett, a nélkül, hogy ez csökkentené az üzleti gyár-part forgalmat. Azt hiszük, sokkal inkább országossá teheti ezen fengedélyt, mit elvett a székely néptől 10 évi élvezet után, tönkre téven ezeket meg ezerekért. Azért a nép jól fel-fogott érdekének, sőt az állam jól értelmezett érdekének szempontjából is a legmelegebben hívjuk fel a magas kormány figyelmét, ez ügyre, mert a székely nép égető kérdése, ne engedje a pénzügyminiszteri akták közt, borá terelítetett, a por által meglepetni, hanem sűrűszen porozza le s vegye tüzetes tárgyalás alá, a törvényhozási uton állítsa vissza a jogot.

Ha báró Kemény Gábor ö nagyméltósága utazása ez ipar-ág újból fölvirágzását eszközölne, akkor ez utazás igen gazdag eredményű lenne s az ipar, földmívelési és kereskedelemügyi miniszter ur a székely népet öröklésére kötelezné maga iránt. Emlékezzék azon 8 gyermekes anyának könnyűre, kinek hajlékát látogatásával megizteltelte, s akkor hiszem, ez ügy nagy horderejéről meggyőződést szerzett önmagának s a népek boldogsága iránti nemes érzelme minden befolyást felhasználand az ügynek a népek javára való kiegyenlítésére.

Ugy legyen!

— Taaffe gróf programját a következőkben vázolja a „Nationalzeitung“: Taaffe gróf szakított az eddigi többséggel és Herbsttel, negáló maguktartása miatt; de reméli, hogy az alkotmány-partban is sok követőre fog találni, a kik a lengyelekkel együtt a reichsrath többségét fogják képezni. Reactiótól nem lehet tartani. Az alkotmányhoz és az iskolai törvényekhez nem fognak nyulni, e tekintetben semmiféle ígéretet sem kaptak a clericalisok és a feudalisok, azért Streymayr, Glaser és Chlumecy is maradással fognak fölszólítani. Taaffe nevezetesen Chlumecy maradását kívánja.

— A csehek nincsenek megelégedve Taaffe gróffal. A „Pokrok“ télenességgel vádolja, a mely nem tarthat tovább, mert minden körülmény sürgeti az eldöntést. Itt az ideje, hogy elő-készületeket tegyen Taaffe, ha biztosítani akarja még a passzív ellenzék barátságos közreműködését. A „Pokrok“ szerint mindenekelőtt olyan miniszter-változást kívánnak a csehek, a mely kedvező a kibékülésre, továbbá közvetlen egyezkedést a kormány főképviselője és a nemzet képviselői közt. Az egyezkedés pontjait nem tudja rögtön meghatározni a „Pokrok“; de az állami hivatalokban rögtön igazságot követelnek a csehek, mert ezt magadhatja Taaffe.

## BELFÖLD.

(Egy kis polemia. — Ojtási ügy. — Székelyföldi fürdők. — Termés.)

Székelyföld, jul. 10-én.

A „M. P.“ idei 152-ik számában Székely-Keresztur, 1879. július 2-án megjelent levélben bizonyos Kacsó, kit szokásos beszédéből és holmi Manaszesféle elbeszéléseiből ítélve a mindenkori kormány rendőrkémének ismernek — eként kezdi irását: „A találán „újabb keletű magyaroknak“ nevezett nagy részben kausus jellemű, és a busmagyarkodó Mocváry-féle

te, hogy nem úgy fogadják, mint rendesen, és szemmel kezdte nézni a papot. A mióta hitetlen lett, a papág minden egyes taktát jettatere-nak, (igéz boszorkánynak) tartotta. Don Cristofon igaz nem birt az igazságnak sem halványsága, sem soványságával, sem nem volt orra görbe, s nem viselt zöld szemüveget, mint azok; ellenkezőleg kóvár, piros emberke volt, kinek szemei rendesen kissé álmosak, de csillogott ha ö akarta, bátran tekintettek mások arcába. Azonban Pallon felt a papi öltönytől s ezáltal igaza volt, mert midőn kezeit felemelte, hogy kalapját levéve, üdvözölje a papot, könyökével meglökött egy csomag cserép pipát, melyek leesve, a földön darabokra törték.

— Nem semmi, szolt Placida asszony, félre huzva száját. Lehajolt, hogy felemelje a cserép darabokat, hasztalan egykezre azokat összeilleszteni, erőltetett mosolylyal ismételte:

— Nun ve n'insariate (ne is ügyeljen reál), Nehány sous-val több vagy kevesebb, nem sokat teszen.

— Isen hozott Pallone mester! kiáltott fel a pap. Te nem ismerz engem; de én ismerlek jól, van egy közös barátunk, miss Orkán, ki mindketőnket pártfogol. Én Cristofó vagyok, szolgálatodra.

— Parancsolom vagy uram, felelt Pallone.

(Folytatása köv.)

széleakódó hazafiak által felkavart politikai mocorlágben elkabult, és a gyanúsítások s ráfogások miatti bosszúság által elhajszolt lélek mint üdítő oázis pihen meg, a napjainkban nálunk lefolyó eseményekben.“ És beszél az idegen nemzetiségek néptanítói részére rendezett tanfolyam megnyitásáról, öszechabará ákom-bákomat, csak-hogy írka-firkájával a kormánynak kedveskedve egy újabb nyiretdi osztrákmagyarok rendjelt, vagy legalább tyuksemvágásra kizárólagos szabadalmat nyeressen.

Csodálkozunk, hogy Kacsó boszus lelke csak ezen eseményben pihenhet meg és hogy az általa jólmiszer mocorlágben titkos suhancazi besugásával nem jutott tudomásra a hír szerint Uj-Székelyen keletkezett ojtás miatti rendetlenlésegeknek, melyek már több családot aggálylyal telenék el, és bárha panaszaival nem mernek a hatalmasoktól féltökbén, de mégis remélik, hogy a kormányközlegek e rémhírnek neszét véve legalább vizsgálatot rendelendenek, és ezen úton a tények valótlansága esetében az illetőket megnyugtattandják, ellenkező esetben pedig a vétkekes járási orvost, a büntető igazság elébe állítandják, mert ilyesmit csak közönbösen nem vehetnek.

Épen most olvassuk a „Gyógyászat“ idei 27. számában a Poroszhonban vizsgálatlan ojtás miatt lefolyt pert, melynek folytán az illető orvost a törvényesek az ojtás vizsgálatlan kivitele miatt 1000 markban marasztalta el, midőn a kir. ügyészség vétke mulasztásból eredő emberölés illetéltéi testi sértés miatt 6 havi börtönt és 5000 mark pénzbürséget indítványozott.

Hazánkban fennáll a közegészségügyi törvény, mely szerint a védhímlőojtási ügy állami intézmény, melynek teljesítésére csak az ven feljogosítva, ki Magyarország területén érvényes orvosi oklevéllel bír, ki az e körül szükséges elővigyázatot 1—10 frtig, esetleg 2 napi fogságig terjedőlt büntetés tehr alatt pontosan megtartani köteles, és ha a hímlőojtás következtében az ojtó-orvos eljárása miatt a beojtott egészségre káros következmény vagy veszély háramlanék, az ügynek szakértői megállapítása után fenytő eljárásnak van helye, mely az erdélyi részeken még fennálló osztrák büntető-törvény szerint, mint kihágás vagy vétség sujtandó.

Az emberiség és fajunk érdekében ajánljuk a fölmerült szomgrú hírt a kormány figyelmébe annál inkább, mivel a Székelyföldön számos orvostudor mellözésével csak régi szabatu sebészek választattak meg járási orvosoknak, kiknek a gyónge látás és kézrezeketesség mellett inkább hossz-szas kontárkodásuk és holmi titkos szolgálataik jutalmaztattak meg, és már most szabaduljon meg tőlük a járás, ha lehet; de ezek bizony Hugli-modra henczegnek, és hol politizálással, hol hirlapi czikkzekesekkel fecsérlik el az időt, semhogy hivatásuknak élni, és az adóblól fedeztetéi-tetéseket megérdemelné igyekeznének.

A székely földi gyógyfürdők: Bor-szék, Tusnád, Előpaták, Málnás, Korond ez időn is dúsan látogatottak. Homoród erőlyesebb intézkedésre vár az oláhfalvi atyafiakkal szemben, kik nehezen mozdíthatók meg, bárha az ottani kiválóan vaas vizek nagyobb figyelmet érdemelnének, míg ellenben a Szelyke vagy Székely-Gastein mint Orbán B. tulajdona már vegyelmeeze van, mely szerint vízbén 1000 Natrium, 1000 r. Calcium, úgy több-kevesebb Kalium, Lythium, Magnesium és vas, valamint 1000 r. szén, a szén-savókban 1000 r. Chlor sub. találhatóak fel, a forrásból előtörő gázban van pedig szénasz 18, mocorlág 81 térfogat, szóval ezen ásványviz a hideg (10—11° R) kénes savanyú gyógyvizek sorába tartozik, mely kiválóan hűlésben, köszvényben ezebből eredett tagzsugorodásokban, szélbűdésben, és más idegbántalmakban csodabatasú, mit számos köresetek bizonyítanak, midőn a nyomorók életelejeket visszanyerve, meggyőződve, mondhatni megfijodva hagyták el ezen gyógyhelyet. A fürdő berendezése elég kényelemmel kínálkozik, csak a közlekedési út lenne helyrehozandó, mit az erőlye alispántól elvárunk, ki a közügyet holmi pártérdekeknek alárendelni nem fogja; fürdő-orvos a derék tr. Szabó Lajos székely-advarhelyi járás-orvos, kit előzőkeny és szolgáltkész modorráért a szenvedő emberiségnek aján-lunk.

Termésd n k még eddig általában jól biztat és ha a megindult jégverések megkímélendek, jó közepes aratást remélhetni, miben ugyan a romániai vámentes gabonabehozatal miatt gazdánk nem sok örömet láthatnak, főleg a drága napéazm és csekély piaci-ár miatt.

R. I.

### A román zsidó kérdés.

Bukarestből kormányválság híre érkezik. Bratjanu miniszteruma beadt lemondását. A hír nem meglepő többé. Azon állásponttal szemben, melyet a kamarák a zsidó kérdés megoldása ellen elfog-lalnak, a kormánynak nem maradt más választás. — Valószínű azonban, hogy a fejedelem nem fogadj el a kabinet lemondását. Ez ügyben egyébiránt egy legujabb bukuresti sürgöny ezeket jelenti:

A kamara osztályainak bizottsága ma tárgyalta a földbirtok szervezéséről szóló szakaszokat és az eredeti bizottsági javaslattal szem-

ben kimondta azon elvet, hogy „ingatlan birtokot csak románok és honosított külföldiek szerezhethnek.“

A bizottság engesztelhetlen magatartása folytán Bratiano kijelenté a kamarának, hogy a miniszterium be fogja adni lemondását.

Miután Clarenberg indítványa végleg me-lőztetett, a kamarának csak két megoldási módo-zattal kell foglalkoznia.

Az egyik az inicziáló bizottság indítványa, melyet az osztályok bizottsága csak kevéssé módosított.

A második a Rosetti-féle indítvány, melyet a kormány is pártol.

Ez utóbbi indítvány szerint a bonfusitandó zsidók előzetes kérdés nélkül kombinált és en bloc szavazás tárgyát képező öt névsorba osztatának.

Ez öt kategória a következő: 1. Azok, kik a hadseregben szolgáltak vagy a katonai sorshuzásban résztvettek; 2. akik kereskedelmi vagy ipari üsleteket rendeztek be; 3. akik közoktatási vagy jótékonsági intézeteknek ajándékokat juttattak; 4. akik román tanintézetnél nyert akadémiai fokot bírnak, vagy legalább a baccalaureatusi vizsgát letették; 5. akik román nyelven irodalmi vagy tudományos munkát írtak.

A román ellenzék annyira ellenzi a zsidók föltétlen egyenjogusítását, hogy mint „kisebb rossz-szat“ inkább az orosz szövetségét ajánlja s a dobrudsai határszabályozásnál teendő fenged-mények által akarja kinyerni a zsidó kérdésben a hatalmak pressióját szemben Oroszország támo-gatását. Oroszország pedig az ily kulturális és sa-badsági kérdésekkel tudvalevőleg nem sokat törődik.

## Lapszemle.

A „Hon“ szerint mindenki emlékeztetik, hogy a szegedi katasztrófa idején, különösen az ellenzék közlönyei egyhangulag sürgették és követelték a külföldi szaktudósok behívását. A kormány teljes készséggel igyekezett eleget tenni a „közökhaj“ ezen nyilvánulásának. De rosszul is-merné valaki a magyar ellenzék megrögzött akadékoskodását, a ki azt hinné, hogy már most szent a békesség s az ellenzéki lapoknak legalább egy elismerő szavuk van a kormány iránt, ellenkező-leg: itt is, ott is fölhangozik újból a gános, a kisebbséti. Most már az a bajuk az ellenzéki lapoknak, hogy a szaktudósok miért esznek és miért isznak, a „kaurmány“ bizonyosan le-akarja őket kenyerezni ezen az uton. — Mint-ha bizony Székelyi és Paleocapa üres tarsiznyával járták volna be a Tisza vidékét! Vagy tán azt kívánták volna az ellenzéki lapok, hogy a külföldi szaktudósok, kik egyuttal vendégeink is, az egész fáradsalmas tiszai utat koplal-va tették volna meg! A mi azt illeti, hogy ilyen vagy olyan irányban pressió gyakorlatnak a szaktudósokra, csak azt jegyezzük meg, hogy a napokban lapunk hasábjain egy képviselő épen az ellen szólt fel, hogy a szaktudósok nagyon is magukra vannak hagyatva. Vajon tehát nem volna-e jobb és helyesebb, ha elhallgatnának a buta vádak és gyanúsítások, míg a szakértők véleményét tudni fogjuk.

Az „Ellenőr“ szerint Romániában a zsidó-kérdés acut jellegűt öltött. A kamara napok óta ezzel a kérdéssel foglalkozik. Miniszterválság van. A sajtó izgat. A kedélyek habórognak. Attól lehet tartani, hogy a zsidógyűlölet Romá-niában ismét véres jeleneteket idéz elő. Miről van szó? A zsidók egyenjogusításáról. — A román kötelezettséget vállalt a berlini szerződésben, hogy Románia ki fogja mondani a vallásfelekezettek egyenjogusítását. — El lehetne mondani, hogy Európa Romániának belügyeire kelletlenül kissé mélyebben avatkozott. — A romániai zsidót egészen márt mértékkel kell mérni, mint akár a magyar, akár a nyugoti kulturállomokban élő zsidót. — A zsidóságot általában keletire és nyugatira lehet osztani. — Az előbbi, kétségki-vül az illető népek ethnographiai viszonyai miatt, egészen különbözik az utóbbitól. — Ez a zsidó a szlavizmussal érintkezik. — Ezek a népek tehát tökéletesen alkalmasak arra, hogy a zsidóság szakmányáivá legyenek. — És azok-ká lettek már is. Van bizonyos nagyon szabad, s a szabadság idejéja gyanánt magasztalt cultur-or-szág. S ez a culturország Anglia, csak a hat-vanas évek végén háritotta el az utolsó akadályt a zsidók egyenjogusításának útjáról. Ekkor eresztette be Anglia a parlamentbe a zsidókat. Pedig ki mondhatja, hogy Angliának féltennie kellett angol polgárait a versenyben?

Az „Egyetértés“ szerint: A Bratjanu-kormány beadta lemondását, ez a legujabb hírszerencsésen megbukott, s ember lenne, a ki meg tudná mondani, külső vagy belső okok idézték-e inkább elő halálát. Mert mind a két-tőnek van része benne. A congressusi határo-zatok XLIV-ik cikkelye bő köntös volt Romá-niának. A szabadelvűség, a humanitás szem-pontjából minden tekintetben helyes és der-e egy határozat, mely ellen nem tehetni kifogást. E czikk azonban keletkezése óta mindig lázas izgatottságban tartja a romániai közvéleményt, mely azt tartja róla, hogy azt csak a romániai viszonyok felől teljes tájékoztatásában hoz-hatta meg a congressus, mely ezzel tökéletesen tönkre tenné Románia egész gazdasági existen-



ezáját, ama 300,000 uzsorás zsidó kezébe szolgáltatván ki az országot, kikben szerinte sem szív, sem lelkiismeret, sem hazafiság. Akár milyen legyenek is ott a viszonyok, tény az, hogy a román kamara többsége, úgy a kamara bizottsága igyekezett megkerülni a zsidók egyenjogúsításának kimondását. A kormány az e hó 5-dikén tartott ülésben végre nyilatkozott, kijelentvén, hogy a többség javaslatát nem fogadja el. Az eredményt tudjuk. Mi lesz a folytatása: nem tudhatni. Románának a korszellem nyomása előtt meg kell hajolni, az bizonyos. De mikor? Ez az a kérdés, melyre késik a felelet.

**A „Pesti Napló”** konstátálhatni biszi, hogy a szerb nemzetiségű igazgatók lelohadtak, s ha Polyt ur ma végig tekint hivi táborán, azt bizonyára nagyon megfogytakozoltnak fogja találni. A magyar nyelv kötelező tanítását elrendelő javaslat a szerbknél kevés ellenzést talált, mint a románoknál. A szerb egyházi s iskolai kongresszus tanácskozásai további alkalmat fognak nyújtani, hogy a szerbek habzoniztatók hazafias érteitket, a magyar állam pedig jóakarát szintűgy, mint a legteljesbb készségét arra, hogy a méltányos kíváncsokat teljesítse. — Mig tehát így itthon a szerbekkel valahogy megvolnánk, nem szólhatunk ily érzellemmel Szerbiáról, mely buzsa-halaszja a kilitásba helyezett kereskedelmi konvenció megkötését, sehogy se akar rá fanyarodni a vasuti csatlakozás kérdésének megoldására, a szerbek vonakodása bitor külügyi politikánk következménye, de nagy oktalanság is a szerbek részéről. Föltétlenül helyeselnünk kell, hogy ez által nem engedjük befolyásoltatni a belpolitikát s a magyar állam tova halad a maga útján. A külügyi érdekek e kérdésben a legszorosban összefüggének a magyar nemzet közgazdasági érdekeivel.

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. júl. 18.

**A Graf Jakabné** leányiskolájában ez évi zárvizsgák f. hó 16 és 17-én tartattak meg, nagyszámú szülők és tanúgy iránt érdeklődők jelenlétében. Sokat foglalkozott újabb időben a saját a magán leány-nevelőintézetek ügyeivel és gyakran kellett kifejezni tiltakozását ezeknek akárhány olyan productioja és eljárása ellen, melyek a józan paedagogia elveivel nem egyeztethek meg. Épen azért, midőn a nőnevelés annyi sikamlósággal járó terén a helyes irányt megközelítő eljárást látunk, nemcsak hogy lelünk őszinte örömet tölti el, de hasznos dolgot, kedves kötelességet vélnék tenni annak nyilvánosságra hozatalával. A Grafné iskolája — minden mellék tekintet nélkül mondhatni — a legjobb ilyenmő iskolák közé tartozik. Az intézet tulajdonosainak a gyakorlati nevelés terén elismerést kivívott munkájuk van: a bejáró tanerők gondosan vannak megválasztva s az intézet tanszereiben szép felszereléssel bír: mindezek oly factorok a nevelés-oktatás kérdésének megoldásában, melyek mellé a siker biztosítása érdekében még csak jó akarat és buzgalom szükséges. És a jó akarat, a buzgalom, hogy meg volt, arról meggyőződünk a két napig tartó vizsgának figyelemmel kíséréséből. Mindezekfelett két körülményt ohajtunk a tapasztaltakból őszinte örömmel kiemelni, és ez: az intézet magyaros szelleme és a szépnek a hasznossal való egyesítésének tapintatos keresztlivéle. Megnyugvással láttuk, hogy az idegen nyelvek megtanítását mily szép egyensúlyban lehet tartani a nemzeti szellem fejlesztésével — és másfelől a salomonok költséges pipere munkái mellett az ingfoltozás is megfér. Az utolsó nap délutánja a zongorában tett haladás bemutatására lett fenntartva. Az egyes darabok előadása után meg-megújuló taps nyilvános kifejezése volt a jelenlévők megelégedésének a növendékek haladását illetőleg, de egyszersmind elismerés a buzgó tanító, Keller ur odaadó fáradozásáért, ki ez alkalommal is egy kitűnő zongora-tanítónak bizonyította be magát. Befejezésül Keller ur tanítványa Vesz György ur, a kolozsvári ref. kollegium derék növendéke játszott egy jár darabot művészi bravórral. A városi iskolaszék egyik kiküldötte.

**A kolozsvári önkéntes tűzoltók** vasárnap tartandó nyári táncszertélyére belépti-jegyek a Nemzeti szálloda 8-ik számú termében válthatók reggeli 9 órától délután 5 óráig, azonnal a helyszínen. Kezdeté estéli 6 órai. Kolozsvárt, 1879. július 20-án. A rendező bizottság.

**Prielle Cornélie** művésznő, mint lapunknak írják, július 19-én Kézdivásárhelyt Sztupa Andor jól szervezett sántársulatánál kezd meg vendégzereplését és Kézdivásárhelyt 5 vendégfőlépte lesz, onnan a sántársulattal Seps-Szent-Györgyre s azután Brassóba megy, mindentűt 5—5 előadásban lépve fel. Brassóba valószínűleg a borszéki furdőre megy, a mely furdőt azelőtti években is előszeretettel kereste fel. Visszajövet Marosvásárhelyt Kuthi Béla sántársulatánál s esetleg Kolozsvárt is fel fog lépni egy pár vendégzereplésben.

**Tűzvész.** Mult vasárnap (júl. 13.) Csik-Madéfalván borszező tűzvész volt. Több mint 70 gazda lett a lángok martalékává.

Nem lehet tudni miből származott a tűz. — Két gyermek és sok apró házi állat benn égett.

**Cserhalomtájról** f. hó 17-ről írják lapunknak: Tegnapelőtt d. u. 4 és 5 és este 8 — 9 óra közt roppant jégvihar rombolta össze a sajtó-udvarhelyi s.-sz.-andrás. s.-kereszturi, kajlai határokat; a kentelki, beszercezi, a f.-balázsalvi, szépenyiri, aldorfi, jádi s a borgyi községek határai nagyobb részét tönkre tette. Sok fát kitért, az épületek fedeleit megrongálta, letépte, elhordotta; minden buza kalangyát, boglyában, fiókban lévő szénát széthányt. A jég galambtojásnyi nagy volt. A kajlai határon 3, a kentelkin 1 ökröt ölt meg a jégvihar. S.-Szt.-Andráson 2 gyermeket rongált meg a vihar életveszélyesen. Beszercezn a kath. torony keresztjét letépte. Fákat döntött ki gyökereitől. A kentelki-kajlai határ északi részén most is van jég.

**Br. Kemény Gábor** és Trefort miniszterek tegnapelőtt Budapestre érkeztek.

**A roncsolt toroklob** Marosvásárhelyen s vidékén újabb időben kevésbé pusztít. Udvarhelyt a „Közegészségügyi Kalauz” szerint nagy sikerrel használják ellene a következő eljárást: Az illető háztáját elzártnak, a lakók és ruhánémük fertőtlenítettnek, a betegek gyors kezelést végett minden községben egy egyén tanított be a betegség fölismérésére s gyógyítására, Zetelákn s Udvarhelyt járványkórházak is állítanak, melyek fényes eredménnyel igazolták magukat. A gyógykezelésben különösen hatásosnak bizonyult be a carbolsavas timó s torokviz és torokkenő, mely szer idejében alkalmazva, mindenkor biztos sikert ért el. Fő azonban a lelkiismeretes orvosi felügyelet s pontos kezelés.

**Az Asbóth-gr. Zichy ügyhez** a következő nyilatkozat jelent meg: Nyilatkozat. A Magyarországi 199-ik számúban Asbóth János aláírásával megjelent nyilatkozatban azon állítás foglaltatik: „hogy én, mint a pénzügyminiszterium tisztviselője, az első érintkezésemre kijelentettem volna, hogy gr. Zichy Ferraris Viktorral üzleti tárgyalásokba nem bocsátkozom.” Kijelentem, hogy ezen állítás ezen vonatkozásban, melyre a szóban levő nyilatkozat cölöz, a valóságnak meg nem felel, ez teljesen alaptalan. Ellenkezőleg kijelentem, hogy én, mint hivatalosan kiküldött, azon tárgyalásokban, melyeket a kormány részéről kiküldött vegyes bizottság a fővárosi közmunkák tanácsánál a sugárúti szerződés felbontása iránt az építési vállalat képviselőivel folytatott, mindvégig résztvettem és ez alkalommal a vállalat mindegyik képviselőjével, úgy mint gróf Zichy Ferraris Viktor, Lechner Lajos és dr. Kunecz Jenő ügyvéd urakkal egyenként és együttesen több ízben érintkeztem és értekeztem. Budapest, 1879. júl. 15-én Pallavicini Ede ögróf, pénzügyminiszteri osztálytanácsos.

**Rigyó-invasió.** Jankafalvát meglepte a rigyó. Nemcsak telken, kertben, mellékképületekben, hanem a lakó házakban is, földszint úgy mint padláson, éjjel-nappal nyüzsgőnek e félelmet és undort okozó állatok. A lakosok — különösen a nők — remegve tesznek egy-egy lépést a szobában is, mert nem tudják, hol akadnak a lábat-lankadó csavargókra. A nép — írja a „Bihar” — isten csapásának tartja.

**Hirtelen halál.** Kedden éjjelkor Kenessey Albert ur, vasuti és gőzhajózási főfelügyelő a Boreas nevű hajón Bród alatt hirtelen meghalt. A szerencsétlenség előtt egy órával írta alá a Száva-híd építésére vonatkozó jegyzőkönyvet s az egész estvé a többi tisztviselővel igen derült hangulatban töltte. Az orvosok véleménye szerint a halált tüdőszélhűdés okozta. A tetemetek Bródrol Dályára vitték és onnan hajón vizsik Budapestre.

**Egy megszökött imádó.** Egy hölgy, ki már tul volt ama bizonyos években, szerelmi viszonyt kötött egy fiatal emberrel, s egyik erdélyi furdőben jó napokat élték egy ideig. A napokban a párocska Marosvásárhelyről Segesvárra utazott, azon szándékkal, hogy onnan Brassóba mennek. Beszálltak egy vendéglobba. Az ifjú imádó elküldte kedvese bórőndjét az indóházhoz, maga pedig a nő ékszerivel s pénzével szó nélkül tovább állott s a vasuton Erzsébetvárosnak vette útját. A megcsalt nő jelentést tett a hatóságnak s most nyomozzák az elpárolgott Seladont.

**Halálhírek.** Alatt írottak megtört kobellel jelentik, hogy a gyöngéd férj, szerető édes atya, jó fiú és testvér Folyovich Albert hites ügyvéd, ns. Torda-Aranyosmegye közgazgatási biróságának tagja, f. év és hó 16-án d. e. 9 órakor életének 33-ik, boldog házasságának 4-ik évében, hosszas szenvedés után tüdővészben elhunyt. Szentpéteri Ns. Mathild, mint nője. Folyovich Albert, Folyovich János, mint gyermekei. Ösv. Folyovich Józsefné, Zagoni Szabó Anna, mint édes anyja. Folyovich Sándor, Folyovich Miklós, Folyovich Victoria, mint testvérek. — A szamosújvári örm. kath. papság maga és az egyházközség nevében bánatos szívvel jelenti közszeretető érdemteljes főnökönek Pötiztelendő Kopár Simon Szolnok-kertületi főesperes-, városi örm. kath. plébános-, szentszéki ülnök-, a Szolnok-kertületi kath. iskolák püspöki tanfelügyelője, a városi örm. kath. algyamasim-, fi- és leány népiskolák-, világoitó Sz. Gergelyről nevezett örm. kath. árvaintézet igazgatója- és városi képviselői tagnak élte 67-ik, áldozásága 41-

ik és plébánosságának 3-ik évében, folyó hó 14-én reggeli 4 órakor szív szélhűdés következtében történt hirtelen kimúltát. A helyi örm. kath. papság benne lelkes és jellemes tagját, az erdélyi egyházmegye a kath. egyházhoz mindig hű és buzgó papját, Szamosújvár városa önzetlen polgárát vesztí. A megboldogultnak hűt tetemei folyó hó 15-én délután 6 órakor fognak az örm. kath. plébánia lakból a főegyház sírboltjába nyugalomra elhelyeztetni; lelkiért pedig az engesztelő sz. mise áldozat folyó hó 16-án reggel 8 órakor fog a főegyházban az Egek Urának bemutatattatni. Mindkét végítészetre minden résztvevő szomorúan meghívatik.

**A marosvásárhelyi ügyvédi** kamara részéről ezennel közhírre tétetik, miszerint Borobáth Dániel ügyvéd Deáéről Székely-Kereszturra, Sebess János pedig Bethlenből Szász-Régenbe, mindketten a kolozsvári ügyvédi kamara területéről ezen kamara területére tevén át székhelyüket, az ezen kamaránál vezetett ügyvédi névjegyzékbe folytatolag fölvetették; továbbá, hogy Székely Márton ügyvéd, lakhelyének a kolozsvári ügyvédi kamara területére történ áttelepülé folytán, ezen kamara ügyvédi lajstromából kitöröltetett.

**Emlékszóbor** Napoleon herczegnek. Az a bizottság, mely Napoleon herczegnek emlékszóbot emelendő, alakult, a walesi herczeg elnöklete alatt elhatározta, hogy a westminster apátságban fogja felállítatni a herczeg márvány képét. A költségek gyűjtés útján hozatnak össze. A walesi herczeg az aláírásokat 105 font sterlinggel kezdte meg.

**Duret-Laporte Celestine** felsőbb magán-leány-nevelődjében az idei vizsgálatok f. hó 21-ikén, hétfőn d. e. 9 és d. u. 3 órától kezdődőleg az iskola helyiségében (Szentegyház-utca 11. sz.) tognak megtartatni.

**Agitató a korbács ellen.** Angliában most mindenütt meetinget tartanak, melyekben eddig a katonaság és tengerészek körében eddig alkalmazott korbácsbüntetés eltörlése mellett agitálnak. Szombaton délután a londoni Hydeparkban az egyesült szabadelvű s radikális munkás egyletek gyűlést tartottak, melyben szintén tiltakoztak e barbárbüntetés fenntartása ellen. G. Mitchell elnök, a gyűlésnek megmutatta e félelmetes eszköz az ugynevezett „kilenc farku macskát”, s e büntetést a barbarizmus izetlen maradványának nevezte.

**Irlandban** az idén is vérontással ünneplik a boynai csata emlékét. 1690. július 20-án a Boyne partján dönt el véglegesen Irland sorsa. Azóta úgy a protestánsok mint a katolikusok minden évben demonstrálnak ez időtűjában. E hó 14-én Coblisland város mellett Tyronegrófságban, fegyveresen szállották meg a katolikusok a dombot és a városha lödözték. Egy rendőrcsapat ment ki ellenük; ezt is sortűzzel fogadták. A rendőrök is tüzeltek. Vallagerryben, ugyaneben a grófságban szintén zavargás tört ki, és többen megsebesültek. Belfast városban is nagy volt az izgatottság, és 13-kán éjjel több részében volt apró csatározás.

**Mennyibe került** Franciaországban a háború? Az Académie des Sciences morales et politiques legközelebbi ülésén Drouyn de l'Huys egy munkát mutatott be Villefort-tól, ki azt a kormány megbízásából készítette. E mű teljes gyűteménye nem csak az 1871-iki kékekötésre, hanem Franciaország belső fölépülésére vonatkozó valamennyi okmányoknak is. A szerző ebben tételről-tételre, számmal mutatja ki, hogy Franciaországnak a Németországgal folytatott háború a kommunelázadással együtt több mint tízezer milliárdjába került.

**A jezsuiták száma** Az 1878. évi „Cathalogus provinciae societatis Jesu” szerint a jezsuita rend mult évben 4563 lelkészt, 2679 scolasticust és 2788 coadjutort számlál. A tagok száma tehát összesen 10,033 volt, 238-al több mint 1877. évben. Feltéve, hogy a „frakkos jezsuiták” száma hason arányu, úgy kétségtelen, hogy a rend még mindig imponans nagyságu erő felett rendelkezhetik.

**Az ujonnan alakult olaszminiszterium új tagjairól.** Benedetto Gairola elnöknek, a garibaldista hőnek életrajzát már több alkalommal közölték a lapok. 1870-ben a kamara elnövére választották, most pedig az új miniszterium feje. Jelenleg 54 éves; öt testvére közül csak 6 maradt életben. Képviselővé 1860-ban választott először, a kamarában azonban ritkán jelent meg, mert a szicíliai eszéköt volt. Calafatinál sebet kapott. 1861-ben s 1865-ben Brivio képviselőjévé választották s azóta folytonosan a várost képviseli. — Tommaso Villa belügyminiszter turini ügyvéd, s képviselő. Kezdetben III. Sándor drámájával tűnt fel, mely azonban nem sok sikert aratott. Mint ügyvéd igen keresett volt a bűnügyi pörökben. 1865-ben baloldali képviselővé választották. — Bernardino Grimaldi pénzügyminiszter 1876 óta Casanzarot képviseli a kamarában. — Alfredo Baccarini igen ügyes mérnök, közmunka-miniszter. E tárcsát nem adhaták volna a jobb kezébe. Azelőtt a vízművek s utak felügyelője s a közmunkatanácsban osztályfőnök volt Zana-delli miniszter, bár véleményük nem egyben eltérő volt, 1876-ban államtitkárrul vette magamellé. 1876-ban Ravenna képviselőjévé választották. A Depretis-miniszterium bukására nagyban befolyt. — Francesko Perez közoktatásügyi miniszter szicíliai származásu. Neve először 1860-

ban lett ismeretes, mikor Mordini pro-dictator a palermói rendkívüli államtanácsba meghívta. Palermói polgármester volt. Egy tanulmányt is írt Danteről. Az olasz közoktatásügyét — mint mondják — nagyon szívén viseli.

**Carey és Chelmsford.** Az angol alsó-ház. hétfői ülésében sir Peel igen hevesen támadta meg a kormányt, hogy a katonai vizsgálatok eredményét nem terjeszté a ház elé. A parlament sem tudja, mi eredménye volt az izandulai katastrofa tárgyában elrendelt vizsgálatnak. A zlobani hegyi katastrofát illetőleg, ahol egy száz főt ny csapattól egyetlen egy ember menekült, súlyos vádak emeltettek a hadvezénylet ellen; a vizsgálat eredménye ma sem tudatik. Afghanistanban egy egész lovas század veszett oda egy folyóba, de a vizsgálat eredményét ma sem tudják. Legújában a császári herczeg halála alkalmából gyvásággal vádoltak egy vitéz tisztet, De igazságtalan eljárás ezen tiszttől bűnbakot csinálni. (Zajos helyeslés az ellenzéki padokon.) A hadi törvényszéknek, mely fölőtte itélt, egyik tagja volt Harrison ezredes. pedig őt illeti meg az esetenél a legnagyobb megróvás. Minden felelősség Carey kapitányra (nem hadnagy) hárítatik, pedig az egész ország eleitől fogva elítélte azon férfiu nyomorult tehetetlenségét, ki ez összes hadműveleteket vezette: lord Chelmsfordot. Stanlei hadügyminiszter megjegyezte, hogy Peelnek előre be kellett volna jelentenie, hogy miről akar szólni, akkor lehetne neki felelni. Egyébiránt a háznak legközelebb lesz alkalma a zulu háborúról nyilatkozni. Hartington is rosalta, hogy Peel bejelentés nélkül hozta ez ügyet szóba. „Igen tisztelt barátom — ugymond — a legrendetlenebb tag a házbán.” (Nagy derűtségek.) Peel: Kérem a nemes lordot rendretasítani. Elnök: Nincs ok a lordot rőndre utasítani. Hartington: Ha megsértettem a tisztelt bárót, visszavonom azon szavamat, hogy ő a legrendetlenebb tag és azt mondom, hogy magaviselete szerfölött rendetlen. (Derűtség.)

## KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

A földmívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz f. évi július hó 1-től július 16-ig beérkezett jelentések szerint a vetések állapota az erdélyi részekben következő:

Háromszék megye. (Kézdi alsó járás.) Őszi rozsból meglehetősen termés lesz. Buzatermés közepesnek ígérkezik. (Kézdi felső járás. Kézdivásárhely.) Aratási kilátások ősziekre nézve kecsesetők. Tavaszait megrongáltattak. (Kézdi felső járás. Szentkatalna.) A szárazság a vetések szép állását csökkentette. (Miklósvári járás.) A zab, árpa vetések, továbbá a lencse és főnálnövények középminőségűek (Sepsi felső járás.) Ősziek aratása kedvező időjárás mellett kezdetét vette. Tavaszait általában szépen fejlődnek.

Kis-Küküllő megye. (Dicső-szent-mártoni járás.) Fagy, köd a termést megsemmisítette. (Hosszaszói járás.) Az aratás kezdetét vette. Zab, búkköny gyenge.

Kolozs megye. (Almás járás.) A repce-termés a rendes hozamnak alig 20%-ka. Az ősziek aratása megkezdett. Jó-közepesnek mondható a termés. (Bánfi-hunyadi járás.) Őszi búzából szép aratásra van kilátás. (Gyalui járás.) Őszi buza jó termést ígér. Őszi rozs közepes. Kalásza nem teljese. Tavasz buza, árpa, zab jól állanak. (Kolozsvári járás.) Tavaszait a leggyengébbek. Tengeri szép, jó termést ígér.

Maros-Tordamegye. (Sellyei járás.) Gab-nafélékből gyenge termés lesz.

Nagy-Küküllő megye. (Kőhalmi járás.) Búzavetések jó középtermést helyeznek kilátásba. Rozs jó termést ad. (Nagy-sinki járás.) Búza közép termést ígér, mint a rozs. Zab silány. (Sz.-kézdi járás.) Búza mennyiség- és minőségre nézve meglehetősen termést fog adni.

Szeben megye. (Újgyéhi járás.) Az aratás eredménye az ősziekből kitűnőnek mutatkozik.

Szolnok-Dobokamegye. (Bethleni járás.) A termés közepes. (Szurdoki járás.) Ősziek rozs-dásak. Az aratás még távol van. Jókori őszi rozs-vetések jók, későbbiek rosszaz. Tavasz buza, zab jó. (Kaczkói járás.) Búza termés lehető legrozszaabb. (Magyar-láposi járás.) Széna termés rendkívüli gazdag.

Torda-Aranyosmegye. (Alsó járai járás.) Őszi vetések jó-közép termést adnak. Tavaszait jók. Ősziek aratása folytatattik. (Torda és vidéke.) Úgy az ősziek, mint a tavaszait legutóbb sokat gyarapodtak. (Toroczkói járás.) Ősziek jó-közép termést ígérnek.

Udvarhely megye. Búza szépen áll. Rozs jó, tengeri kitűnő.

A gabnafélék aratása az országban legnagyobb részt megkezdett. A búzatermést átlag véve, a középértékűnél jobbnak lehet tartani. A rozs — egyes helyeket kivéve, hol, mint Mosonmegyében s az erdélyi részekben a termés kitűnő, — jobbara gyenge termést ad.

A tavaszi vetések az újabb kedvező időjárás folytán mindegyre biztatóbb termést helyeznek kilátásba. Az árpa jó termést ígér, a zaból, noha még nem mindentűt fejlett ki teljesen, jó aratást várható.

### Egy új hitelintézet.

Ezen czim alatt a budapesti lapok az „Any. Űrd.” után a következő közleményt hozzák: „Több ízben szó volt egy nagy szabásu új hitelintézet alakításáról. Mint az „Anyagi érd.” értesül, ez új hitelintézet 24 millió alaptőkével kezdődik meg az üzletet. Feladata lenne a földjádárakban fekvő nagy nemzeti tőkének mozoghatóvá tétele, mire nézve egészen sajátos szervezettel bírna és a földbirtokosoknak nagyobb előnyöket biztosítana, mint a minők a rendes földhitelnél előfordulnak. — A törlesztési idő után ugyanis a föld jádárának fokozatos emelkedése következnék be. Ha a szállongó híreknek hitelt lehet adni, az intézet közelebbi létesülése már biztosítva van.”

Even hirre nézve jobban értesült forrás nyomán megjegyzni a „Közv.”, miszerint az alakulóban levő új hitelintézet, a mely úgy látszik nem egyéb, mint egy új közgazdasági és pénzügyi rendszernek és a hazai földhitelügy reformjának megtestesülése, nem „a földjádárakban fekvő nagy nemzeti tőkének mozoghatóvá tételét”, hanem ennek épen az ellenkezőjét, t. i. azt vette czélba, hogy a nagyon is mozgósított hazai földjádárakat, a mely 1848 óta folytonosan mozgósítva vándorol ki, különböző hitelapirok alakjában külföldre, s a mely a földbirtokot ténleg többnemű szolgálmanyok által egészen abszorbeálva és problematikusá téve van: visszaszerzeze a hazai földbirtok és immobilia tegye a magyar birtokos javára.

Ez pedig információiónk szerint a hazai földtök hitelének új értéket alkotására és a vagyonmegtakarítás rendszeresítésére való felhatalmazásával eszközöltetnék. Ezen rendszer szerint ugyanis, a hitelle szorult hazai földbirtok javára, örökös évi jádárak alakjában, az igénybe vett kölcsönösszegnek megfelelő új érték alkottatnék, akképen, hogy a kölcsönvevő földbirtok számára, a kölcsön törlesztésének megtörténtével, a törlesztett kölcsönösszegnek megfelelő, a földtől el nem különithető, örökös 6 százaléknvi évi jádárak tételnek folyóvá. Az általunk hallottakból azon benyomást nyertünk, hogy itt egy epochalis eszmével és több magyar főúr s nagybörzést erdélyi mágánásokból alakult erős ligával állunk szemben, mely talán már a közel jövőben egy teljesen kész művel lépend elő.

### Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzéteiről július 17.

|                  | Faj                                                 | Ára 100 klg. |        |
|------------------|-----------------------------------------------------|--------------|--------|
|                  |                                                     | től          | ig     |
|                  |                                                     | frt          | kr     |
| Gabona           |                                                     |              |        |
| Buza             | bánsági tisztavideki pestvidéki fehérmegeyi bácskai | 9 65         | 10 25  |
|                  |                                                     | 10           | 10 8   |
|                  |                                                     | 9 50         | 9 95   |
|                  |                                                     | 9 65         | 10 15  |
|                  |                                                     | —            | —      |
| Rozs             | magyar                                              | 6 40         | 6 65   |
| Árpa             | takarmány                                           | 5            | 5 25   |
| Zab              | malata                                              | 5 75         | 5 80   |
|                  | magyar                                              | 5 45         | 5 65   |
| Tengeri          | bánsági                                             | 5 5          | 5 10   |
|                  | másnemű                                             | 5            | 5 55   |
| Repcze           | káposzta                                            | 11 5/8       | 11 1/8 |
|                  | bánsági                                             | 11           | 11 1/8 |
| Köles            | magyar                                              | 5            | 5 20   |
| Székely (Usance) | buza                                                | 9 70         | 9 75   |
|                  | tavasza szállítandó                                 | 10 20        | 10 25  |
|                  | Szept.—Oktre szállítan                              | —            | —      |
|                  | rozsa                                               | 5 15         | 5 20   |
|                  | tavasza szállítandó                                 | 5 15         | 5 20   |
|                  | teng. Májusra—junira szállít.                       | 12 1/8       | 12 3/8 |
|                  | káposzta Aug. Szept. szál.                          | 12 1/8       | 12 3/8 |
|                  | bánsági Jul. Aug. szállít.                          | 11 5/8       | 11 5/8 |
| szesz (ny.)      | 100 liter százalékként.                             | 27           | 27 1/2 |

### Árték- és váltófolyam.

1879. július 18.

|                                      |            |         |
|--------------------------------------|------------|---------|
| Magyar aranyjádárak                  |            | 93.45.  |
| „ kincstári utalv.                   | 1 kibocsát | —.      |
| „                                    | 2 „        | —.      |
| „ keleti—vasut elsőbsey 2            | „          | 83.50.  |
| „ állami kötvény 1876 év             | „          | 74.25.  |
| „ vasuti kölcsön                     | „          | 110.50. |
| „ földterhermentesítési kötvény      | „          | 87.15.  |
| temesi                               | „          | 85.75.  |
| erdélyi                              | „          | 83.75.  |
| horv. slavon                         | „          | 87 —.   |
| magy. szőlődezmá váltás              | „          | 88.25.  |
| Oszt. egyseges államadósság papírban | „          | 66.95.  |
| „                                    | ezűlben    | 68.20.  |
| „ aranyjádárak                       | „          | 78.60.  |
| 1860. államsorjegy                   | „          | 126.25. |
| Oszt. nemzeti bank részvény          | „          | 8.28.   |
| „ hitelrészvény                      | „          | 271.40. |
| magyar. hitelbank                    | „          | 257.50. |
| Ezist                                | „          | —.      |
| Cs. k. arany                         | „          | 5.49.   |
| Napoleon d'or                        | „          | 9.20.   |
| Német birod. mark                    | „          | 56.70.  |
| London                               | „          | 115.75. |

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

**Békésy Károly.**



## Árlejtési hirdetés.

Ezennel közzé tétetik, hogy a Szász-Lóna—Borévi megyei útvonalon építendő 4 átereszes **folyó hó 29-kén d. e. 10 órákor**, a megye házában tartandó nyilvános szóbeli árlejtés útján ki fog adatni.

**Kikiáltási ár: 1445 frt 39 kr.**

Az építési feltételek és műszaki iratok, az árlejtés napjáig, a hivatalos órák alatt, az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Árlejtési szándékozók 5 % bántpénzt kötelesek előre letenni.

Kolozsvárt, 1879. évi július 15-kén.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

1419. — 1879.

(258)

(1—1)

## Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári országos Károli Kórháznál 300 frt. évi jutalomdíjjal, két évre rendszeresített másodrendű állomás tisztségébe jövén, ezen állomás bétöltésére pályázat nyitattik.

Felhívhatnak mindazon orvos urak, kik ezen állomást elvinni kívánják, hogy ez iránti kérvényüket **folyó július-hó 31-keig**, a Kórház igazgatóságához adják be.

Az országos Károli Kórház igazgatóságától.

Kolozsvár, július-hó 13 kán 1879.

Dr. BAKONYI JÓZSEF.

## Haszonbéri hirdetés.

Az unitárius vallásközösségnek közvetlen vasúti állomás mellett, Vizakna szomszédságában és Nagy-Szeben közelében lévő Ladamói birtoka, udvari lakházakkal, mindenféle gazdasági épületekkel, 9 havi egész és a községgel közös 3 havi italmérési joggal, a teleknyezkönyv szerint 517 hold 169 □ öl szántó, 9 hold 600 □ öl kert, 149 hold 1034 □ öl rét, 2 hold 200 □ öl szőlő, 107 hold 412 □ öl legelő, a jövő **1880-ik évi április 1-ső napjától kezdve** 3, 6, esetleg több évre is, a többet ígérőnek kellő biztosíték mellett, haszonbérbe adandó.

A feltételek megtekinthetők Kolozsvárt, az unitárius vallásközösség pénztárnoka Filep István, és Nagy-Szebenben ügyvéd Kis Károly uraknál.

Irott ajánlatok, melyekben a feltételek elfogadása kifejezendő, **f. é. szeptember 16-ig** Filep István urhoz (Kolozsvárt óvár, toronyuteza 5 sz.) küldendők. (262) (1—3).

## Agyagcsövek.

Egy jó hírű gyár belől és kívül átvégmúzzal bevont, jeles gyártmányú agyagcsöveinek

egyedüli árulását

Kolozsvár és vidékre nézve egy tekintélyes csőre szándékozik átruházni.

Vállalkozni akarók szíveskedjenek értekezni **H. 22,205** jel alatt **Haasensteint és Vogler** hirdetési irodájában **Breslauban** letenni. (260) (1—2)



## SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászon-paktára

KOLOZSVÁRT,

(bel-középutca, kisegítő alatt.)

**Kül- és belföldi** nagy kereskedők és gyárosokkal egyes összeköttetésekkel fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek **kezeség mellett**, legutányosabb áron valódi árákkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

**Férfi fehér-ingek**, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.

**Férfi színes-ingek**, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 70 krtól, 2 frt 60-ig.

**Színes és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok** 70 krtól 5 frtig.

**Férfi alsó-nadrágok** (gatyák) mindennemű szabású, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.

**Férfi legújabb gallérok és kizelők** 4 réttől legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

**Férfi színes-szélű selyem**, — len és pamut **zsebkendők** szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.

**Valódi len fehér-zsebkendők** 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig. (387—8) (78—\*)

**Női-ingek** len és pamut vászonból, sima himzett vagy redős, 1 frtől, 5 frtig.

**Női hálós réklík**, 1 frtől, 5 frtig, főkötők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.

**Női alsó-szoknyák és nadrágok** 90 krtól, 7 frtig.

**Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák**, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

**Függöny naczok**, gyapjú és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkesztett **esőernyők**, 1 frt 40-től 15 frtig.

**Férfi és színes harisnyák**, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50-ig.

Legújabb **nyakkendők**, posztó, szarvasbőr és glage kesztyűk, **nadrágtartók**, harisnya-kötők, órasínorok sat, legutányosabb áron.

**Férfi és színes-asztalnemű**, mindenféle len és pamut **vászon szín-tartó creton**, oxford és madepolan, **színes ingszövetek**

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan **fehér ingszövetek** 80, 155 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig.

sima, himzett és redős

**len és pamut ingbetétek** 25 krtól 3 frtig.

Len és chiffon himzett stráfók és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és czerák, ujjon szültöttek részére főkötők, téklík és takarók sat.

Továbbá elvállalok **kiházasítás**, vagy magán szükségére kívánt felmérneműk pontos elkészítését; **kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.**

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjhossza papír szeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget vissza szolgálok, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legfőbb főrekrémem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgálja:

**Sarga Kristóf.**

A valódi POPP-féle

## Anatherin-szájviz

a legbiztosabb és legjobb gyógyszer fogköképződés, foghúsvérzés, valamint dobányszag ellen. (101) (2—3)

DR. POPP J. G.

us. k. udv. fogorvos urak Bésben Bognergasse 2.

Egy jó barátom által ajánlott, Öntől rendelt **Anatherin-szájvizet**, melyet én és nőm, — az utóbbi a fogak megfázása és fogak lerakódása miatt, én pedig a gyakori foghúsvérzés és erős dobányszag miatt a szájából eltávolítása miatt — használtunk, a legjobb szernek bizonyult a betegségek ellen, s én nem mulasztom el Önnel ezen találmányáért köszönetemet kifejezni és Önnel kívánni, hogy minél többen ismerkedjenek meg e szerrel s ez által **sok szenvedőn segítsenek**. Ön pedig fáradságáért megérdemelt jutalmát leje.

Bécs.

Gróf Trattenbach E.

Kapható: Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hintz Gy.; Bró J., Valentin és Székely M. gyógyszerészeknél és Csapó S. kereskedésében. B. Hunyadon: Holzer, gyógyszer. Besztercen: Fleischer, Tergovits Ed., Scholtész gyógyszer. Bethlen: Benadi, gyógyszer. Brassóban: Schuster, gyógyszer. Jekelius, gyógyszer. Bésben: Roth Pál gyógyszer. Deván: Lengyel, Gy. Sz. Miklós: Bogdán, gyógyszer. Gy. Behárvárt: Mihályos, gyógyszer. Frölöb: gyógyszer. Lekenéz: Scheint Fr. gyógyszer. Magyar-Láposon: Brenner P. gyógyszer. M. Váshelytől: Jenei A. gyógyszer. Fogarasi D. és Bucher M. Mezőgyes: Polneri, Brechner C. gyógyszer. Nagy-Benyed: Oberth J. gyógyszer. S. Szabolcs: Mátér, gyógyszer. Sziget J., Thalassay Fr., Reisenberger Fr. sz. útvárt: Flacsnár és fia gyógyszer. Szász-Bécs: Schaser F. gyógyszer. Szászváros: Fuhrmann, gyógyszer. Reckert C. gyógyszer. Segesvárt: Fr. Teusch J. R., Missetbacher, S. Sz. György: Csutak testvérek, Ötvös és Beteg. Tékén: Wagner, gyógyszer. Tordán: Wolff, gyógyszer. Trajanovits gyógyszer. Zilahon: Weiss gyógyszer.

## A székesfehérvári kiállításon bronz-éremmel kitüntetett cserép és téglá!

A Kajántó völgyén lévő **gőztégla és cserép gyártelep**, a pesti és bécsi nagy gyárok mintájára van berendezve és kezelve, — a föld érlelve és **tisztítva** (slemolva) van, s így a **legtartósabb tűz- és vízmentes cserép és téglá** készül, mely jóságánál fogva első helyen áll.

1000 darab jól kiegészített fedél cserép ára 18 frt — kr.

1000 darab jól kiegészített fali téglá ára 12 frt 50 kr.

Megrendelhető és utalvány váltható **készpénz lefizetése mellett**, s egyúttal a minták is megtekinthetők

(274) (2—3) BOGDÁN ISTVÁN tulajdonos üzletében.

Vidékre való szállítást azonnal teljesíték.

## Megjelent és Kolozsvárt csak is

# Stein János

zeneműkereskedésében kapható:

**A KIS HERCZEG.** Operette Lecocq-tól.

Teljes zongorakivonat. Ára 4 frt 80 kr.

**A KIS HERCZEG.** Operette Lecocq-tól.

Teljes zongora-kivonat francia és német szöveggel. Ára 7 frt 20 kr.

**A KIS HERCZEG.** Potpourri zongorára

Rummeltől. Két füzet. Egy-egy füzet ára 1 frt 20 kr.

**A KIS HERCZEG.** Ábránd zongorára

Rummeltől, ára 1 frt 20 kr.

**A KIS HERCZEG.** Ábránd zongorára

Hess-től, ára 1 frt 20 kr.

**A KIS HERCZEG.** Ábránd zongorára

Moniot-tól, ára 1 frt.

**A KIS HERCZEG.** Francia-négyes zongorára

Arban-tól, ára 1 frt.

**A KIS HERCZEG.** Keringő zongorára

Métra-tól, ára 1 frt 20 kr.

**A KIS HERCZEG.** Polka zongorára

Roques-től, ára 1 frt.

**A KIS HERCZEG.** Polka — Mazurka

zongorára Hubans-tól. Ára 1 frt.

**NINICHE.** Potpourri Cramertől.

Zongorára, ára 90 kr.

**NINICHE.** Keringő. Szerző Hubans.

Zongorára, ára 90 kr.

**NINICHE.** Polka Fahrbahtól.

Zongorára, ára 50 kr.

**NINICHE.** Polka Kraltól. Zongorára

ára 60 krajczár.

**A legújabb zeneművek azonnal kaphatók Kolozsvárt**

## Stein János

zeneműkereskedésében

**Zenemű-jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek!**

Legújabbban megjelentek és Kolozsvárt

## STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében kaphatók:

**Borotvás vitézek és divathősök.**

Történelmi rajzok az életből és az ábrándok világából

Irta TORMA JEREMIAS.

Vigasztalására mindenkinek, a ki szereti a szépet.

Ára 1 frt 20 kr.

**Egyházigogtan különös tekintettel a magyar prot. egyház jog viszonyaira.**

Irta KOVÁCS ALBERT. Ára 5 forint 40 krajczár.

**Az eskü a polgári perben.**

Irta Dr. KRÁLIK LAJOS. Ára 1 forint 20 kr.

**A kártyahősök.**

Regény. Irta ANTONIO SCALVINI.

Olaszból fordította Mócs Zsigmond. Három kötet ára 2 frt 40 kr.

**A házi nevelés, példákban előadva.**

Szülők, nevelők s különösen községi népkönyvtárak számára.

Irta Z. VARGA MIHÁLY. **A testi ápolás.** Ára 1 frt 50 kr.

**Antibarbarus.**

Az idegenszerű és egyéb hibás szavaknak és szerkezeteknek betűrendes jegyzéke a megfelelő helyesek kitételével, egyszersmind a magyarnyelv főbb nehézségeinek magyarázata.

**Gyakorlati kézikönyv**

mindazok számára, kik magyarul írnak és tanítanak.

Irta SIMONYI ZSIGMOND. Ára 50 kr.

**Költemények.**

Irta CSAKTORNYAI LAJOS. Ára 1 frt 50 kr.

**A magy. büntető-törvénykönyv a kihágásokról.**

(Rendőri törvény)

1879. 40. törvényezikk. Ára 40 kr.

**Az új erdő—törvény.**

Teljes tárgymutatóval. 1879. 31. törvényezikk. Ára 40 kr.

**A Tisza—szabályozás és a szegedi válság.**

Irta HERRICH KÁROLY. Ára 75 kr.

## A művészet kedvelőinek!

Nem mindenki van azon kellemes helyzetben képcsarnokokat és muzeumokat, a művészet ama gyűhelyeit látogathatni, a melyek végre is csak nagyobb városok előjogi maradnak, s nem mindenkor szemlélhetni a művészetnek országokszerte elszort remekait, így számos körre nézve a szép-érzés élesztése és kielégítése még mindig nem örömet nélkülözött élvezet marad. E szempontokból kiindulva s művészekről és műbarátokról többször és utoljára is szívesen jelenik meg az időszaki vállalat

**„Meisterwerke der Holzschneidekunst“**

a fametszés-művészet remekait az építészet, szobrászat és festészet köréből tartalmazván, melyről elmondhatni hogy a műhajlamu közönség tetszését méltán megérdemli. A családi élet és a visszavonulásban töltött szabad idő némely perceire nézve ilyen mű nagyon kedves, a legkülönbözőbb tárgyak bőségével és technikailag tökéletes vissza adásával művészi másolatban mutatván be ama eredetieket, s a mel ett legjobb művészeink némely önálló művével is kedveskedik — úgy szólva **muzeum kicsinyben**

**állandó műkiállítás**

a meghitt családi asztalon.

Az album rendezésénél mindenkinek előtt a szemlélő van szem előtt tartva; azoknak a kiket valamely kép és ennek szerzője közelebbről érdekel, minden füzet képeihez adott rövid szöveg fog oktatást és mulattatást nyújtani, míg a 12 füzetet minden év végén tartalomjegyzék foglalandja egybe és azoknak, a kik a művet mint egészet óhajtják megőrizni bekötési tábla áll rendelkezésükre. Hol a művészet honos, jelen vállalat pártolók és barátokat nyerend. —

Minden hóban 8 képoldallal és magyarázó szöveggel egy—egy füzet jelenik meg, **ára csak 60 kr.**

**s kaphatni Kolozsvárt**

**Stein János**

könyv- és zeneműkereskedésében.

**Ugyanott kapható**

## Bécs város ünnepi menete

(Festzug)

vázolta MAKART JÁNOS

kis kiadás 28 lapon . . . . . 30 kr.

nagyobb kiadás 56 lapon . . . . . 80 kr.

**Színezett kiadás e napokban érkezik!**

## „CERES.“

Európa minden államában szabadalmazott, újan javított és egyszerűsített

**kézi kaszálógép.**

Kis birtokok számára különösen alkalmas, mert tulajdonánál fogva mindenki által könnyen kezelhető. A „CERES“ még dőlő gabonánál s egyenletesen talajon is teljesen jó munkát nyújt be.

Ugyanezen egyszerű szerkezet szerint készített **egy 10 által hajtandó kaszálógépet**, melynek telmes munkaképessége van.

E gép nem tévesztendő össze egy amerikai eredetűnek hirdetett közepes kaszálógéppel, mely nem egyéb, mint épen a mi Kreyezick urunk által föltalált gép. Miván az azonban minden tekintetben nehezen kezelhetőnek mutatkozott, szabadalmát nem újította meg.

Egy kézi üzemre szolgáló „CERES“ kaszálógép Ára 120 frt. s a 10-üzemre szolgáló Ára 150 frt, helyett Bécsben a tartalék alkatrészek kizárásával.

Arjegyzékek és előrajzok ingyen és bérmentesen alólírtak gyárában

Aronsohn H. és ifj. Kreyezick, Bécs, Hernals Stützasse 19.